

RINGVAADE

TEADUSE JA KUNSTI AEGKIRI

ILMUB TALLINNAS 4 KORDA AASTAS

SISU Uusi kuulmiseks taase. Kirjanduslikke uudiseid.

Sf. 8062

Uusi kuulmiseks taase?

Julius Schlick.

Meie viiest meelest pole ühtki viimase kahekümne aasta jooksul seevõrra pingutatud ja käsile võetud kui just meie kuulmist. Vanasti asutati müravastaseid ühinguid ja võideldi innukalt n. n. klaverikatku vastu.

Klaverikatku kahanes täitsa iseendast, mida enam keskkihi naised ja tütreid pidid rakenduma kutsetegevusse. Klaverimäng oli tähendanud meeldivat ajaviidet tütardele, kes end ette valmistasid vaid abielule. Sõjast saadik tuleb enamikul neist osa võtta rahateenimisest, nii et ainult veel vähesed aega ja tuju raiskavad klaverimängu, kuigi hõlpsa, äraõppimiseks.

Tehnika aga kiirustas klaverimängu kadumisest tekkinud müraekstaaside vähenemise tasatagemisega: ta kinkis meile kõigepealt *fonograafi*. Edisoni leiutise väljatöötamine ta praeguse täiuslikkuse ni sündis meie kuulmismeele arvel. Kuulmismeel leppis seda hõlpsamini hirmsate värintonide kannatamisega, mida tootsid kõvakummivaltsid, kuna tänavmüra kasv oli ta pikapeale nüristanud.

Edisoni fonograaf arenes grammofoniks, ja heliplaadi parandamine viis nii kaugele, et muusikapala edasiandmine mehaanilisel teel muutus tõesti kõrvanaudinguks. Siis kingiti meile, et meid mitte liialt hellitada, *raadio*. Kõik klimberdushelid, mida meile kunagi olid pakkunud kõrgema seltskonna mitte-muusikalised tütreid halvasti häälestatud pianinodel, olid taevaliseks sfääridemuusikaks võrreldes nende vinguvate ning huluvate helidega, millistega pidime leppima raadios nii kaua, kui raadio oli alles lapsekingades. Samasse aega langes jazzmuusika triumf. Ilma selle püsiva treeninguta alaliste disharmoniate väljakannatamisel, mida meie raadios oleme saanud, oleksime meie vaevalt küll nii ruttu leppinud jazzmuusika kaksfooniatega, mida enam aga raadio arenes, seda enam kadus meie rõõm neegriorkestrite puhul.

Nüüd aga on maailm üleni täis muusikalist lärmi. Suvel kajab igast aknast, igast lehtlast see-

sama muusika. Sa lamad unistades metsas ja libised paadis aglaste aerulöökide saatel ülekauged ja vaigse vee — äkki hirmutab sindu maailma kaugusest raadiomuusika või koguni radioettekannet.

Juba unistatakse õnnelikust aegist, kus iga sugune lärm oleks keelatud karmide seadustega.

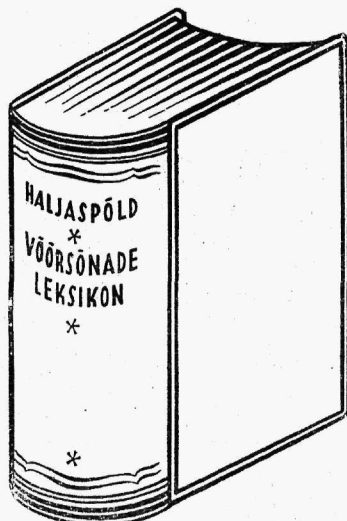
Juba kõlab meie vägistatud kõrvale harjutamine tiibklaveril armsa tervitusena vanast heast ajast.

Kas ei pidanud meie kõrv *helifilmi* lapseaastatel hirmsat üle elama? Inimeste hääled, keda meie seal päikesepaistel või elektrivalgusel nägime liikuvat, kõlasid õudselt, nagu keldrivõlvide alt, muusika oli selgusetu ja udune. Kuigi need puudused peagi kaotati, pidi meie kõrv siingi läbi tegema oma kannatustee, enne kui ta jõudis naudinguni. Pole ime, kui meie skeptiliselt suhtume teadetele, mis meile töötavad uusi kuulmiseks taase. Nii tekitas meis väga segatud tunde teade prof. *Nernsti imeklaverist*. Kujuteldagu vaid, milline müravõimaluste-küllus puhkab instrumendis, mis pole ainult raadioaparaat, grammofon ja klaver, vaid mis annab klaverile peale selle veel spineti või harmooniumi kõlavärvingu. Kui helidele antakse siseehitatud valjuhääldaja abil isegi mitmekordne mõju.

Esimest kord tehakse siin „*elektro akustika*“ publikule kättesaadavaks. Venelase *Teremini* „*elektrimuusika*“ leiutusest saadik ja ajast peale, kus saksa rahvakooliõpetaja *Jörg Mager* oma „*laulvate lampidega*“, meie muusikalise avaldusvõime oluliselt rikastunud, eriti nende vahe- ja üleminekutoonide alal, mida seni ükski loov muusik ei jaksanud kujutada.

Professor Nernsti ja ta kaastöölise Driescheri poolt ehitatud tiibklaver, millel puudub alles lõplik nimi, kujutab endast 1,40 meetrit pikka n. n. väheldast tiibklaverit. Viimasest aga erineb ta resonantskoja ärajäämisega. Resonantskoja asemel (Järg 4. leheküljel.)

*Ilmus
kauaoodatud
kõigile vajalik*

792

**KAHEVEERULIST
LEHEKULGE
TEKSTI**

H. Haljaspõld

VÕORSÕNADE LEKSIKON

Ligi 24.000 võõrsõna ning võörkeelset
tarksõna ja ütelust seletuste, päritolu-
märkuste ja hääldamisreeglitega

Hind kaunis köites Kr. 10.50; brošeeritult Kr. 9.50; vihkudes à Kr. 1.20 vihk (8 vihku üldse)

Igaühel tuleb ajalehte ehk kirjandust lugedes või ärialal ja ametialal töötades, või ka ühtepuhku seltskonnas kohata võõrsõnu, mis tundmatud, võörkeelseid ütelusi, mis hädasti vajavad seletust, sagedasti mitte ainult uudishimu ja huvi rahulduseks, vaid töö ja elamise kasuks.

**„Võõrsõnade leksikon“ on seepärast iga raamatukogu
raudvaraks. Iga edasipüüdja peab tema omandama.
Kontorites ja ärides, koolides ja ametasutustes peab
ta alaliselt käepärast olema.**

RASMUS KANGRO-POOL kirjutab „Päevalehes“ nr. 97 — 8. IV. 30. a.:

Sarnase „Võõrsõnade leksikonita“ on tänapäeval väga raske elada... isegi kõige rahvalisema kirjanduse lugemine nõuab võõrsõnade teadmist õige palju... Nüüd on asutud selle meile nii vajalise ja väärtusliku raamata väljandmisele... omandades selle kasuliku sõnaraamatu, ei tarvitse enam nõutult ümber vaadata ja pead murda.

„Päevaleht“ nr. 271 — 5. X. 31. a. kirjutab:

Nii on see hädatarviline ja tõesti suur teos (Võõrsõnade leksikon) mille avaldamisega algust tehti 1930. a. lõplikult valmis ja võib kindlasti paljudele abiks olla võõrsõnade-rägast läbipääsmiseks. See raamat on seda-enam tere tulnud, et meil müügil ei ole ainustki teist sõnaraamatut samalt alalt.

„Võõrsõnade leksikoni“ trükk on isegi meie oludes õige piiratud, ja juba oma loomultki kuulub teos nende raamatute kategooriasse, mis teatud aja jooksul müüakse ära viimse eksemplarini ja seetõttu muutub otse harulduseks.

Tellimised ja rahasaadetised adresseerida:

Kirjastus „ELU“ Tallinnas, postkast 324.

Raha ettesaatjatele postikulu ei arvestata.

OSAKAUPA

MAKS VÕIMALIK KOOLIDELE, RAAMATUKOGUDELE, KOOLIÕPETAJAILE JA RIIGI-, OMAVALITSUS- JA ÜHISTEGELISASUTUSTE AMETNIKELE, PANGA-AMETNIKELE, OHVITSERKONNALE JNE.

TEIE TASUTE VÄHEHAVAL — OSAKAUPA — MEIE SAADAME TEOSE TEILE KOHE, — TEIE TASUTE VÄHEHAVAL — OSAKAUPA —

MIDA KINGIN SINULE, MIDA SOOVIN ENDALE? „VÕORSÕNADE LEKSİKON“ ON SÜNNIS KINK IGALPUHUL, ON KINK, MIS TÕENDUST ANNAB KULTURIST JA MAITSEST KAUNIS KÕIDE, KÄEPÄRANE FORMAAT — TÕELINE NAUDING RAAMATU-ÕPRADELE.

Tingimused ja tellimisleht →

MEELESPEA

I ja II liigi tellijail täita see endale meelespidamiseks

Tellisin 193..... a.
 Kirjastus „ELU“ Tallinn,
 postkast 324
 eks. Haljaspõld —
 „Võorsõnade leksikon“
 köites/brosheeritult.
 Tellimisega ühel ajal tasusin
 Kr., ülejäägi
 kohustusin tasuma järgne-
 vatel tähtpäevadel:
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.
 193..... a. Kr.

Raha tuleb saata eelpool loetletud tähtpäevadel — posti-rahakaardiga — otse kirjastusele.

Kirjastus „ELU“ Tallinnas, postkast 324.

Saata ümbrikus!

Käesolevaga tellin eks. **H. Haljaspõld „Võorsõnade leksikon“** köites/brosheeris/vihkudes. Raamatu hinna Kr. lisasin siia kaasa/saatsin eraldi posti-rahakaardiga. Raamatu hinna tasun osakaupa liigi järgi. Selleks lisasin siia kaasa/saatsin eraldi posti-rahakaardiga Kr.

(mittevajalikud read läbikriipsutada)

Tellimis- ja maksutingimused:

„Võorsõnade leksikon“ maksab kaunis täis-kaligurköites Kr. 10.50, brosheeritult Kr. 9.50. Vihkudes ä Kr. 1.20, teos koosneb 8 vihust.

Osakaupa makstest:

I liik. Köites raamatu tellimisel tuleb maksta Kr. 4.75 ja kahele järgneval kuul Kr. 3.— igakord, kokku Kr. 10.75.

Brosheeris raamatu tellimisel tuleb maksta Kr. 3.75 ja igal järgneval kuul Kr. 3.— igakord, kokku Kr. 9.75.

II liik. Köites raamatu tellimisel tuleb maksta Kr. 3.— ja neljal järgneval kuul Kr. 2.— igakord, kokku Kr. 11.—

Brosheeris raamatu tellimisel tuleb maksta Kr. 2.— ja neljal järgneval kuul Kr. 2.— igakord, kokku Kr. 10.—

Märkus: I ja II liigi tellijad saavad teose kohe kätte.

III liik. Tellimisel tuleb maksta Kr. 1.20 (1 vihu hind) ja seitsmel järgneval kuul Kr. 1.20 igakord, kokku Kr. 9.60. III liigi tellija saab teose kätte vihkude kaupa, iga maksu järgi 1 vihk, kuni on kogu hinna tasunud ja kõik 8 vihku kätte saanud.

Osakaupa maksjail tuleb kirjastusele iga aadressi muutus kohe teatavaks teha.

Osamaksud tulevad saata otse kirjastusele posti-rahakaardiga ehk tasuta kirjastuse esindajale-kasseerijale kvitungi vastu.

Osamaksudega tellimiste tempelmaks ja raamatu saatetulu jäävad kirjastuse kanda. Raha saatetulu jääb tellija kanda.

Kuni teose hinna täieliku tasumiseni jääb raamat kirjastuse omaks. Teisi siin märkimata jäänud suusõnalisi tingimusi pole tellija ja kirjastuse vahel kokkulepitud.

Tellija nimi:

Elukutse (kus ametis):

Tellija aadress:

Kuupäev: „.....“ 193..... a.

Tellija allkiri:

Eelpool tellitud H. Haljaspõld „Võorsõnade leksikon“ palun saata postiga tähitult. Raamatu kättesaamise tõenduseks loen Teile jääva postikvitungi.

Osamaksud liigi järgi „Võorsõnade leksikon“ eest veel tasuda jäänud summa maksan järgnevalt:

„.....“ 193..... tasun Kr.

„.....“ 193..... tasun Kr.

„.....“ 193..... tasun Kr.

„.....“ 193..... tasun Kr.

Tellija allkiri:

MÄRKUS: See osa tähta annit I ja II liigi tellijail.

(Algus 1. leheküljel.)

võtavad helitugenduse enda peale elektri-*lained*, ja need töötavad mitmeti täpsemalt.

Instrumenti mehaanika on ligikaudu sama kui vanasüsteemilise klaveri juures. Et löögi juures vabaneda koputushelidest, mis eksitavad klaverimängu, käsutatakse kergeltkonstrueeritud vasarakesi (mikrovasarad). Viieviisi jooksevad keeled kokku üheks elektromagnetiliseks mikrofoniks, mis muudab keelte võnkumised elektrilisteks ja juhib nad tugendaja juure. Nii on klaverisse ehitatud 18 mikrofoni. Vasak pedaal korraldab helitugevust õrnest spinetitaolisest toonist täiskõlaliselt kontsertklaveri toonini.

Tugendajasse on ehitatud „potentsiomeetrid,“ mis võimaldab tugendust korraldada vastavalt ruumiulatusele. Võidakse tooni lüüa õrnest pianissimo ja teda siis kerge pedaalrõhu abil paisutada fortissimo, või ümberpöörduvalt tugevalt löödud tooni tarviliku kiirusega kahanemisele viia, ja mitte astmeliselt nagu orel juures, vaid pikkamisi nagu keelpillide või inimehale juures. Helivõnkumise pikkus on kolm korda ulatuslikum kui vana klaveri juures.

Uut instrumenti hindavad kõik asjatundjad kõrgelt. Oodatakse *muusika revolutsioniseerimist*. Arvatakse, et klaveritööstuse uuele elule ärkab ja grammofoni ning raadio võistlusest enam-vähem jagu saab.

Kas majamuusika elustamine, mida loodavad asjatundjad, ei too meie kuulmismeelele uusi piinu, see on teine küsimus. Kuna valmistuskulud on palju vähemad, kui vanamoelise klaveri juures, ja peale selle ära jäävad lisakulud raadio ja grammofoni ostmisel, peaks see üldinstrument leidma tee õige paljudesse kodudesse.

Oodakem siis uusi müraorgiaid, sest uinunud klaverimäng ärkab uuendatud jõul uuele elule. Kui on diletant küllalt mänginud, siis avab ta raadiovastuvõtja või paneb grammofoniplaadi mängima. Miski ei eksita teda, kui ta neid helisid samal instrumendil tahab täiendada või saata.

Meistri käes toob see klaver kindlasti uusi ekstaase. Ka on ta muusikapedagoogiline väärtus suur. Lohutuseks on ta helide modulatsioonivõimalus. Ta võib spinetitaoliselt nii tasa mängida, et viibijad teises toas või kõrvalkorteris ei kuule midagi. Loodame kõige paremat.

Millal ilmub „Konversatsioon-leksikoni“ 2. vihik?

Ettenägemata tehnilise olukorra sunnil tuli „Konversatsioon-leksikoni“ toimetusel leksikoni märksõnade kartoteegis (ligi 90.000 märksõna) uus ja põhjalik ümberkorraldus ettevõtta. Tööga loodetakse jõudvat lõpule novembris. Sellest tingituna ilmub „Konversatsioon-leksikoni“ 2. vihik arvatavasti juba jaanuari alguses.

Alates 2. vihuga jätkub ilmumine korrapäraste vaheajadega. „Konversatsioon-leksikoni“ kõik 3 suurekaustalist tükset kõidet maksavad tellijaile endiselt ainult 36 krooni (iga vihik 2 krooni, üldse 18 vihku).

MAIUSPALAD ROMAANISÕPRADELE!

Edgar Wallace „VÖLUR“. Kriminaalromaan.

Edgar Wallace kuulub nende väheste kirjanike hulka, keda kogu maailm loeb otse hämmastava innuga.

Ja Wallace'i lemmikaine? See on peaaegu erandita ammutatud kohtu-, politsei- ja roimarite-maailmast, mille karmis miljöös õrna keelena heliseb elegeiline armastuse motiiv. Kinolise pildiohtrusega vilguvad mööda lugeja vaimusilma eest lõpmatult mitmekesised ja algupärased tüübid, kellede iseloom, teod, seiklused ja koosmäng pakuvad lakkamatuid üllatusi: Ka *Völur* otse kubiseb kõige rabavamaist ootamatusist, mis ei lase lugejal tõmmata hinge, pingutades ta uudishimu kuni viimse leheküljeni, milline lehekülj tavaliselt aga avaldab otse plahvatava raketi mõju, lahendades kõige ettenägemataval viisil kõik kahtlused, salapärased situatsioonid ja näilised absurdused, kusjuures lugeja enese poolt eelmiste peatükkide põhjal ülesehitatud teooriaile saab paratamatult osaks haledaim fiasko.

Octave Mirbeau „PIINADE AED“. Romaan.

Homo homini lupus est — inimene on inimese murdja — nii võiks kõlada Mirbeau raamatute juhtlause üldse ja „Piinade Aia“ motto eriti. Palju jõhkrust, palju rõvedust, palju õudust ja otse tapvat hirmu sisaldavad need poognad, nagu seda peabki ootama paljastavast dokumendist **paljastatud inimesest**. Ja loomulikult siis, et säarane raamat pikki aastaid pidi seisma keeldude nimistust. . .

Ajad on muutunud, tsensuuri selgroog murtud ja meie publik niivõrra arenenud ja haritud, et lugejaskonnale ohuta sõendame esitada selle jubedalt kuulsat raamatu. Aga imelik, ehkki teose valminemisest on möödas aastakümneid, õhkub igast reast ometegi elav elu, nagu kuuluks autor kaasaegsete hulka. Sama kelm ametnik, sama egoistlik ärimees, sama poliitiline karjerist, süd ametu salongidaam, räpane lõbutüdruk, tiiras naine ja aistlik mees, sama sünnipärane roimar liiguvad igal sammul meie silma ees tänapäeval.

Blasco Ibanez „AREEN“. Romaan.

Kuulsate toreerode (härjavõitlejate) karjäär on hiilgav ja hämmastav, just nagu keskaegsete konkviatoritegi elukäik. Ent liig kiiresti, õhulise komeedina vilksahtab mööda see kuulsus, liig ruttu hääbub ta ei milleski: kord on põhjuseks see, et lõtvuvad lihaksed, kord jälle — mehisuse haihtumine, millega ühtlasi haitub verejanu. Härjavõitluste morn ajalugu tunneb palju toreerosid, kes näitasid üles uskumatut vaprust, ent seda — vaid esimese haava saamiseni härja sarvedest. Nii juhtub ka *Areeni* peategelase — Juan Gallardoga. Aga publik märkab seda otsekohe. Publik suudab andestada iga roima, ainult oma äsjase ebajumala argust ei andesta ta. Ning veereb looja alles eile nii jumaldatud madaoori hiilgetäht — veereb looja traagiliselt, alandav- inetult. . . Kaob õnn, kaob au, kaob armastus, kaob kõik nagu ilus uni ja säilib vaid kole, verine areen, mille ümber, päikesekulla säravais loožides, mõirgab julm metsaline — verd nõudev tsirkuspublik. . .

Kõik 3 romaani on trükitud heale valgele paberile. Iga raamat maksab 1 kroon.

Kirjastus „ELU“ Tallinnas, postkast 324.

Raha ettesaatjatele postikulu ei arvestata.

Väljaandja ja vastutav toimetaja E. Pihlakas. Toimetus ja talitus: Tallinnas, Maneeshi 7.
„Ringvaade“ ilmub 4 korda aastas. Üksiknumber maksab 10 senti. Tellimishind (ühes saatkuludega) aastas 25 senti.
Trükitud „Estotrükk“ trükikojas Tallinnas, Suur Karja 8, 1931 a.